

הרב יעקב אריאל

הוצאת פירות שביעית לאילת

א. האם אילת היא חו"ל?

במאמרנו שהתפרסם ב'תחומין'¹ הסתפקנו האם לעניין חלה, הנגב והערבה נתקדשו בקדושת הארץ. סיבת הספק היא שנאמר 'ושתי את גבולך מים סוף עד ים פלשתים' (שמות כג, לא), זו הארץ המובטחת לאברהם אבינו ע"ה. מאידך גיסא, בפרשת מסעי הגבול הדרומי של ארץ ישראל הוא מקצה ים המלח (במדבר לד, ג), וארץ זו לא נכבשה, לא בידי עולי מצרים ולא בידי עולי בבל.

במסכת חלה (פ"ד מ"ח) נאמר:

רבן גמליאל אומר שלש ארצות לחלה מארץ ישראל ועד כזיב חלה אחת מכזיב ועד הנהר ועד אמנה שתי חלות לאור ואחת לכהן של אור יש לה שיעור ושל כהן אין לה שיעור מן הנהר ועד אמנה ולפנים שתי חלות לאור ואחת לכהן של אור אין לה שיעור ושל כהן יש לה שיעור וטבול יום אוכלה.

אותן שלוש ארצות המוזכרות במסכת חלה מוזכרות גם במסכת שביעית (פ"ו מ"א):

שלש ארצות לשביעית כל שהחזיקו עולי בבל מארץ ישראל ועד כזיב לא נאכל ולא נעבד וכל שהחזיקו עולי מצרים מכזיב ועד הנהר ועד אמנה נאכל אבל לא נעבד מן הנהר ומאמנה ולפנים נאכל ונעבד.

להלן בסעיף ב' נעסוק בהבנת משנה זו. לעניין חלה, קבענו שהנגב הדרומי אינו כחו"ל, וצריך עיון אם גם לעניין שביעית כך הוא. סיבת החילוק היא דברי ה'חזון איש' (שביעית סי' ג ס"ק ב):

חלה אינה צריכה לתנאי של קידוש הארץ בכיבוש וקידוש, אלא בזה שהארץ ניתנה לאברהם אע"ה סגי לחיוב חלה. וא"כ גם בזה"ז, שבטלה קדושת הארץ ופטורה מן המעשר, מכל מקום חייבת בחלה.

לעניין חלה, די בארץ שניתנה לאברהם אבינו ע"ה כדי לחייב חלה מדין 'הארץ השנייה', המוזכרת במשנה, דהיינו 'מים סוף עד ים פלשתים'. אך לעניין שביעית, יש צורך בכיבוש וחילוק לפחות בידי עולי מצרים, דהיינו גבולות פרשת מסעי, ולכן ייתכן שהדין שונה. וכאן הוא שורש הספק. אמנם אילת רחוקה מקצה ים המלח, המוזכר בפרשת מסעי בתור הגבול הדרומי של הארץ המיועדת לכיבוש וחילוק, אך סוף סוף, גם היא בגבולות ההבטחה לאברהם אבינו ע"ה. כמו כן, יש להסתפק שמא גם הנגב הדרומי נכלל בתחום עולי מצרים, שהרי שלמה המלך בנה נמל בעציון גבר היא אילות. אמנם עולי מצרים לא

1. 'הנגב והערבה האם נתקדשו בקדושת הארץ', תחומין כט (תשס"ט), עמ' 291-306; ועי' עוד אמונת עתיד 100 (תשע"ג), עמ' 51-55.

התנחלו באזור זה, שהוא דרומי לים המלח, אך בכל זאת, המקום נכבש בידי מלכי ישראל. לדעת הרדב"ז², הכיבוש עצמו מקדש גם בלא הקדשה בפה. ויש הנוטים לומר שגם כיבוש ימינו מקדש³. הישראלים היושבים שם (ויש ביניהם גם תלמידי חכמים!) מאמינים שהם מקיימים את מצוות יישוב הארץ, לפחות לדעת הרמב"ן וה'כפתור ופרח', שלדעתם כל הארץ המובטחת לאברהם אבינו ע"ה היא בכלל מצוות יישוב הארץ. גם לדעת ה'תוספות'⁴, שמצוות יישוב הארץ נוהגת רק בתחום עולי בבל, אין ספק שהמקום הוא חלק מארץ ישראל לעניין ערלה, חלה ועוד מצוות. גם לעניין יום טוב שני, תושבי הנגב, כולל אילת, נוהגים רק יום אחד, כבני ארץ ישראל לכל דבר. הם בוודאי לא רואים בעצמם תושבי חו"ל. כלומר, מנהג העולם שהונהג בידי גדולי הפוסקים מחשיב את אילת בתור ארץ ישראל.

אמנם, במאמרו הסקנו שבכיבוש ימינו לא הייתה כוונה לקדש את המקומות החדשים, כמבואר בגמרא (חגיגה ג ע"ב):

הרבה כרכים כבשו עולי מצרים ולא כבשום עולי בבל, מפני שקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא, והניחום כדי שיסמכו עליהן עניים בשביעית.

אף כיום אנו מעוניינים שיישארו מקומות בארץ שספיחיהם יהיו מותרים בשמיטה כל עוד אין לנו דרך חלופית, כי בלעדיהם לא יהיה מזון לשומרי השמיטה. הערבה היא המאגר העיקרי לאספקת תוצרת שאין בה איסור ספיחין (וכמו כן עוטף עזה, שאף הוא בגבול עולי מצרים). אם היינו מקדשים אותם, לא היה נותר מקום בארץ שיש בו תוצרת חקלאית בלא איסורי שמיטה. בכך יש גם אפשרות לפרנס חקלאים ולקיים ישובים, וזו הייתה גם כוונתם של עולי בבל כשלא קידשו את כל הארץ שתפסו. אך מסקנתנו במאמר היא שגם אם נניח שהנגב הדרומי והערבה לא התקדשו בימינו, הם גם אינם נחשבים לחו"ל, ולכן אין אפשרות לנהוג שם מנהג חו"ל לעניין חלה. ואם כן, הוא הדין לעניין שביעית. גם אם נניח שאילת אינה חלק מארץ ישראל, היא גם אינה חו"ל גמור, שיהיה אסור להוציא לשם פירות שביעית.

ב. שיטת הר"ש

שאלתנו תלויה בנימוקי האיסור לייצא פירות שביעית לחו"ל. הר"ש⁵ מפרש שהוצאת פירות שביעית לחו"ל אסורה מכיוון שהביעור צריך להיות בארץ. השאלה היא האם הביעור יכול להיות בתחום עולי מצרים? והנה במשנה (שביעית פ"ו מ"א) כתב הר"ש: נאכל לאחר הביעור וקסבר קדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לבא ומ"מ לענין עבודה החמירו דלא נעבד.

2. רדב"ז, הל' תרומות פ"א ה"ה.

3. עי' ציץ אליעזר, ח"י סי' א-ב.

4. תוספות, גיטין ב א ד"ה ואשקלון.

5. ר"ש, שביעית פ"ו מ"ה.

משמע מדבריו שאין ביעור בתחום עולי מצרים. אך יכול להיות שאין **חובת** ביעור בתחום עולי מצרים, אך יכולה להיות **אפשרות** לבער. והטעם לכך הוא שהחיה אינה יודעת גבולות מלאכותיים של מצבים מדיניים, אלא של אקלימים, כמבואר שם במשנה: 'שלוש ארצות לביעור'. וגם ארצות אלו מחולקות לשלושה לפי האקלימים השונים.⁶ ה'משנה למלך'⁷ הסתפק בדברי הר"ש האם יש חובת ביעור בתחום עמון ומואב, וזו לשונו:

ובסברת הר"ש אני מסתפק במ"ש דכבוש מצרים נאכל לאחר הביעור אם קודם הביעור יש בו קדושת שביעית באכילתה או לא. ומן הסברא נראה דאין בו קדושת שביעית כלל דכל דבר שיש בו קדושת שביעית צריך ביעור. ודוחק הוא בעיני לחלק בין חיובא דביעור לחיובא דקדושת שביעית. אך מפשט דבריו נראה דדוקא לאכול אחר הביעור הקלו בכבוש מצרים אך לשאר דברים לא הקלו ויש בהם קדושת שביעית. אך אליבא דרבנו (= הרמב"ם) פשיטא לי דאין חילוק כלל וכיון שיש בו קדושת שביעית אינו אוכל אחר הביעור.

מה שהסתפק בו ה'משנה למלך' מפורש בר"ש (ידיים פ"ד מ"ג):

עמון ומואב מה הן בשביעית - אין זה עמון ומואב שטיהרו בסיחון דארץ ישראל היא שאפי' תמצי לומר שלא כבשום עולי בבל על כרחין שביעית נוהג בה כדתן בפרק מקום שנהגו (דף נב ב) ג' ארצות לביעור יהודה ועבר הירדן והגליל ועבר הירדן היא ארץ סיחון ועוג...

כלומר, הביעור נוהג בתחום עולי מצרים. ובתוספות מכתב יד ל'שבת הארץ' כתב מרן הרב זצ"ל:⁸

וי"א שלעניין כל הדינים כיבוש עו"מ שוה לכיבוש עו"ב, רק לעניין זה (שונים הם) שמה שגדל בכיבוש עו"ב אסור באכילה לאחר הביעור והגדל בכיבוש עו"מ מותר לאחר הביעור.

ומשמע שרק איסור אכילה אחרי הביעור לא נהג בתחום עולי מצרים, אך ביעור עצמו נוהג שם. גם ה'חזון איש'⁹ כתב שהגדל בתחום עולי מצרים נאכל לאחר הביעור גם אם לא ביער, אך לכתחילה חייב בביעור, כלומר יש ביעור גם בתחום עולי מצרים.

ג. הוצאה לתחום עולי מצרים

במשנה (שביעית פ"ו מ"ה) נאמר: 'אמר רבי שמעתי בפירוש שמוציאין לסוריא ואין מוציאין חוצה לארץ, ובגמרא (ירושלמי שביעית פ"ו ה"ד) נאמר: 'הוון בעון מימר לא פליגין אשכח תני רבי יודה אמר עד גזיב ר"ש אומר עד אמנה'. 'כזיב' היא גבול עולי בבל ו'אמנה' היא גבול עולי מצרים. לפי ר' יהודה, אסור להוציא מכזיב לאמנה. לפי כללי

6. ור' שפת אמת, פסחים נב ע"ב ד"ה בגמ' וגמירי.

7. משנה למלך, הל' שמטו"י פ"ד הכ"ו ד"ה כל שהחזיקו.

8. שבת הארץ פ"ד הכ"ו, עמ' 448 הערה 16.

9. חזו"א, שביעית סי' ג ס"ק כד.

ההלכה, אנו נוקטים בדרך כלל כר' יהודה ולא כר' שמעון.¹⁰ ויש מפרשים הסוברים כן להלכה ופוסקים שאין להוציא פירות שביעית מתחום עולי בבל לתחום עולי מצרים.¹¹ אולם הרמב"ם השמיט נושא זה בכלל ולא הביאו להלכה, ומכיוון שאסר להוציא רק לחו"ל, משמע שבארץ עצמה מותר להביאם לכל מקום. ה'חזון איש'¹² דייק יותר והוכיח גם מן המשנה עצמה שמותר להוציא מתחום עולי בבל לתחום עולי מצרים. הוא הסביר שאם רק לסוריה אסור להוציא, משמע שבתוך ארץ ישראל מותר. וב'מעדני ארץ'¹³ כתב שבתחום עולי מצרים יש קדושת שביעית, אולם אין חובת ביעור, כי קדושת שביעית נוגעת גם לקצירה ובצירה, והללו אסורות ב'לא תעשה', ואילו הביעור הוא רק ב'קום עשה', ולכן לא גזרו. לדבריו, אפשר לומר שרק **חובת** הביעור איננה קיימת, אך מכיוון שיש קדושת שביעית, אם רוצה לבער יכול, ואם כן, המוציא מתחום עולי בבל לתחום עולי מצרים עדיין יכול לבער. אפשר אולי לומר יתרה מזאת שגם לפי הסוברים שאין קדושת שביעית בתחום עולי מצרים, חכמים הקלו ופטרו בתחום זה, אך מי שרוצה לבער, יכול לבער. ואכן, לא שמענו שהחמירו באיסור הוצאה של פירות שביעית מתחום עולי בבל לתחום עולי מצרים. ו'פוק חזי מאי עמא דבר', מעשים בכל יום שמעבירים פירות שביעית מתחום עולי בבל לתחום עולי מצרים, ואין פוצה פה ומצפצף. במה דברים אמורים? בתוך תחום עולי מצרים, אולם אילת, אילו הייתה בתחום עולי מצרים - היה מותר להוציא אליה פירות שביעית. אך השאלה היא מכיוון שספק אם אילת בתחום עולי מצרים, האם אומרים גם לקולא שאפשר להוציא אליה?

ד. מהות הביעור

ואולי הדבר תלוי במהות הביעור. בגמרא (פסחים נב ע"ב) נאמר: פירות שיצאו מארץ ישראל לחוצה לארץ - מתבערין בכל מקום שהן. רבי שמעון בן אלעזר אומר: יחזרו למקומן ויתבערו, משום שנאמר בארץ... ומסיקים שאין הלכה כרבי שמעון בן אלעזר אלא כרבנן, שבדיעבד אם הוציא פירות שביעית, הביעור יכול להיעשות גם בחו"ל. ובכל זאת, אין מוציאים לכתחילה פירות שביעית לחו"ל. וצריך לומר שלכתחילה כולי עלמא מודים שהביעור צריך להיות בארץ, וצריך עיון מדוע. לשיטת הרמב"ם, שביעור הוא שרפה, יש להשוותו לביעור קודשים. לכתחילה יש לבער קודשים 'לפני הבירה', ורק בדיעבד שורף אותם במקום שהוא נמצא בו. וזו לשון הגמרא (פסחים מט ע"א):

וכן מי שיצא מירושלים ונזכר שיש בידו בשר קדש, אם עבר צופים - שורפו במקומו, ואם לאו - חוזר ושורפו לפני הבירה מעצי המערכה.

10. עירובין מו ע"ב.

11. ר' שבת הארץ עם תוספת שבת, פ"ה הי"ג, הע' 23.

12. חזון איש, שביעית סי' יג ס"ק ג.

13. מעדני ארץ, סי' ח אות א.

ולדעת רבנן יש לומר שגם בשביעית, בדעיבד, אם הוציא פירות שביעית לחו"ל, מבערם במקומם, וכן פסק הרמב"ם.¹⁴ ולשיטת הראב"ד, שביעור הוא הפקר, יש מקום לומר שההפקר צריך להיעשות בפני ישראלים בארץ, כי פירות שביעית מיועדים רק להם, ולא בפני נוכרים, שאין להאכילם בפירות שביעית.¹⁵ כמו כן, אין להוציא פירות שביעית לחו"ל אפילו כדי להאכילם לישראלים בחו"ל, כי יש להם פירות אחרים לאכול, ואינם זקוקים לפירות שביעית כמו ישראלים בארץ, שאין להם פירות אחרים והם תלויים בפירות שביעית, וכמו שנאמר 'ואכלו אביוני עמך'. אמנם אם יש קהילה ישראלית בחו"ל, היה מקום להאכילם פירות שביעית, אך מכיוון ש'עניי עירך קודמים', ובשביעית כל תושבי הארץ 'אביונים' הם לעניין פירות, אפילו עשירים בא"י קודמים לעניים בחו"ל. ואם כן, יש לומר שגם אם נניח שאילת אינה בתחום עולי מצרים, אין ספק שהיא עיר של ישראלים בארץ, והביעור יכול להיעשות שם לכתחילה. זאת ועוד, גם אם נניח שאי אפשר לבער באילת, הסיכוי שהפירות הטריים שיגיעו לאילת יישארו עד הביעור ויהיה צורך לבער אותם שואף לאפס (ואפשר גם להורות לתושבי אילת לסיים את אכילת הפירות עד הביעור, וזמן הביעור הוא רחוק, ובדרך כלל עד אז אין יותר פירות טריים מאותו סוג בשוק). אמנם ה'חזון איש'¹⁶ אסר להוציא פירות לחו"ל על מנת לאכלם לפני הביעור, אך לאילת, שאינה חו"ל ממש, ייתכן שלא היה אוסר. לעומתו הרידב"ז¹⁷ התיר. ואשר ליין אחרי הביעור, בלאו הכי היין שאוצר בית דין מחלק מחולק אחרי זמן הביעור, ובזמן הביעור היה היין ברשות בית הדין, ובית הדין פטור מביעור כי אינו אדם פרטי המחזיק פירות לעצמו, אלא לצורך הציבור. ולפי זה, אין איסור להוציא פירות שביעית לאילת.

ה. איסור הוצאה בגלל הקדושה

עד כה דנו בשאלת ההוצאה מדין ביעור. אך לא כולם סוברים כך. ה'חזון איש'¹⁸ כתב שאין להוציא פירות שביעית לחו"ל אפילו כדי לאכלם לפני הביעור. הוא מביא ראיה לדבריו, שאם נאמר שמשנתנו היא כר' שמעון בן אלעזר, ואסור להוציא את הפירות מן הארץ משום שהם צריכים להתבער במקומם, אז הנידון הוא באיסור תורה, ואם כן, לא מובן איך אמר רבי שמעון שמוציאים לסוריה, הרי מן התורה דין סוריה כדין חו"ל. אלא ודאי שאין קשר בין איסור ההוצאה לבין המחלוקת בעניין הביעור, ואיסור ההוצאה לחו"ל הוא מעלה בעלמא, ור' שמעון הקל להוציא פירות שביעית לסוריה כיוון שהיא קדושה מדרבנן. מבואר מדבריו שאיסור ההוצאה לחו"ל אינו בגלל הביעור, אלא בגלל מעלה בקדושה. וצריך עיון מה יעשה הר"ש עם ההוכחה של ה'חזון איש' שר' שמעון

14. רמב"ם, הל' שטטו"י פ"ז הי"ב.

15. אלא אם כן הם שכירו ולקיטו (פועלים). ובמקום אחר כתבנו שעודפי פירות שביעית שאין להם אוכלים ישראלים בארץ, מותר להאכילם לנוכרים, ר' באהלה של תורה, ח"ג סי' ח עמ' 98-99.

16. חזו"א, שביעית סי' יג ס"ק ג; וראה להלן פרק ה.

17. בית רידב"ז, סי' ה סעי' יח ד"ה ומה.

18. חזו"א, שביעית סי' יג ס"ק ג.

התיר להוציא פירות שביעית לסוריה. ויש להסביר את דעת הר"ש שבכך נחלקו ר' שמעון ורבנן. אמנם ר' שמעון סובר שאיסור הוצאת פירות שביעית הוא רק משום מעלה, ולכן התיר להוציא אותם לסוריה, אך רבנן יכולים לסבור שאיסור הוצאת פירות שביעית הוא בגלל הביעור, ואם כן אסור להוציא לסוריה, כי דינה כחול"ל מן התורה. גם מדברי הרמב"ם אפשר לדייק שאינו סובר כהר"ש, שכן כלל את הלכות הוצאת פירות שביעית לחול"ל בפרק ה' יחד עם הלכות קדושת שביעית, ולא בפרק ז' יחד עם הלכות ביעור. ועורכי 'שבת הארץ' עם תוספת שבת' הוכיחו שם שגם הראי"ה סבור כן, כי כתב ב'שבת הארץ' (פ"ה הי"ג):¹⁹

ויש מי שנראה מדבריו... לדעה זו מותרין גם כן פירות שביעית להוציאם עד זמן הביעור שמזמן הביעור ואילך מתחיל איסור הוצאה לחול"ל...

מכיוון שהרב זצ"ל הביא דעה זו בתור דעה החולקת על הרמב"ם, משמע שהבין שהרמב"ם אוסר הוצאת פירות שביעית לחול"ל מסיבה אחרת, ולא בגלל הביעור.²⁰ נמצא אפוא שגם מרן הרב זצ"ל סובר שהסיבה העיקרית לאיסור הוצאה לחול"ל היא קדושת הפירות. ואם כן, יש מקום לומר שהאיסור הוא רק לחול"ל גמור, מה שאין כן לאילת, כיוון שאינה חול"ל גמור, ובהרבה נושאים ההגדרה של ארץ ישראל אינה תלויה בתחום עולי בבל בלבד, אלא גם בתחום עולי מצרים. על אף שקדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לבוא, בכל זאת היא נחשבת לארץ ישראל בנוגע להרבה נושאים, כגון לעניין סמיכה, קידוש החודש, ערלה, חלה, יישוב הארץ ועוד.²¹ והוא הדין לעניין הוצאת פירות שביעית לחול"ל, האיסור הוא רק לחול"ל גמור.

1. שיטת הראב"ד

שיטת הראב"ד בפירושו לת"כ היא שאסור להוציא פירות שביעית לחול"ל, ואם יצאו, אסור לאכלם בגלל החשש שיתערבו בפירות מקומיים, ולא ינהגו בהם קדושת שביעית. הגר"ח קנייבסקי²² הביא סברה זו, שאין מוציאים לסוריה כדי שלא יתערבו פירות שביעית מארץ ישראל, שחיובם מן התורה, עם פירות סוריה, שחיובם מדרבנן. אלא שהקשה: אם כן מדוע מותר להוציא את הפירות מתחום עולי בבל לתחום עולי מצרים? ותירץ: מכיוון שבזמן הזה הכול מדרבנן, ורק מה שנגזר בבית ראשון נשאר בגזרתו גם בבית שני. אם כן, אפשר לומר שאמנם תחום ארץ ישראל המובטחת אינו כתחום עולי מצרים, אך אילת היא בספק עולי מצרים, וספק דרבנן - לקולא. אך אין צורך בכך, כי אין באילת פירות מקומיים. כל היבול המגיע לאילת הוא ממרכז הארץ (גם ירקות מן הערבה כמעט שאינם מגיעים לאילת, אלא משווקים בדרך כלל למרכז הארץ), ואם כן, אין לחשוש שפירות שביעית ייאכלו בתור פירות חול"ל. אולם מכיוון שפירות של אוצר בית דין הם מעטים ורוב הפירות

19. שבת הארץ עם תוספת שבת, עמ' 507.

20. ר' שבת הארץ פ"ה הי"ג הע' 1.

21. ר' באהלה של תורה ח"ד סי' ו-ז.

22. דרך אמונה, הל' שמטוי" פ"ה הי"ג, ביאור הלכה ד"ה פ"ש.

אינם קדושים בקדושת שביעית - יש חשש לטעות. אלא שחשש זה קיים לא רק באילת אלא בכל הארץ, כי לצערנו רוב הציבור (גם הדתי!!!) מעדיף פירות שגודלו בידי נכרים, ולפי מנהג ארץ ישראל - כדעת ה'בית יוסף' - אין בפירות אלו קדושה, ואם כן, יש חשש לטעות. וצריך לומר שכמו שהתירו פירות אוצר בית דין במרכז הארץ ולא חששו שמא יתייחסו אליהם כרוב הפירות, הוא הדין גם באילת.

ז. שיטת ה'תוספות'

שיטת ה'תוספות'²³ בנוגע למעשה ברב ספרא ש'אפיק גרבא דחמרא מא"י לח"ל' היא שהיה זה לסחורה, שכן הקשה ריב"א מן המשנה בפרק ו' במסכת שביעית (משנה ה): 'אין מוציאין שמן שריפה ופירות שביעית מן הארץ לח"ל', ואם כן, איך הוציא רב ספרא את חבית היין לחו"ל? ותירץ:

דהתם מיירי לאכילה ורב ספרא אפיק לסחורה דיש סחורה שמותרת אי נמי בשוגג הוציא.

ובהסבר שיטת ה'תוספות', שמותר להוציא לצורך סחורה, תמה ה'חזון איש'²⁴ איך ייתכן להקל בהוצאת פירות לחו"ל לסחורה ואילו הוצאתם לצרכים אישיים תהיה אסורה, והגיה את דברי ה'תוספות': צריך לומר שאיסור הוצאה הוא רק לצורך סחורה, אבל לצורך אכילתו - מותר להוציא. אולם קשה להגיה כך את ה'תוספות', שכן גם ב'תוספות הרשב"א' (ר"ש משאנץ) על פסחים, שהיו עד כה בכתב יד (ונערכו בידי האדר"ת בשם 'זהב שבא' והוצאו לאור בידי מו"ר הרב מרדכי פרום) הגרסה היא כמו בדפוסים. וב'דף על הדף', פסחים, שם, נכתב בשם 'ציץ הקדש'²⁵ בהסבר תירוצו של ריב"א שלסחורה מותר, משום שעיקר הטעם הוא כדי שהפירות יאכלו בארץ ישראל, ולא כדי שהביעור יהיה בארץ ישראל. ולכן במקום שסחורה מותרת - מותר גם להוציא כדי לאכול. וצריך לומר שהכוונה היא שייאכלו בידי ישראל. לכן כל מקום שמותר למכור לישראל, מותר גם להוציא כדי שייאכלו בידי ישראל. ולפי זה יש לומר שגם תושבי אילת הישראלים זכאים לאכול פירות שביעית, שאם לא כן, מה יאכלו בשנה השביעית? אם כן, בדרך שכל תושבי הארץ אוכלים בה פירות שביעית, גם הם זכאים לאכול, כגון פירות אוצר בית דין. ואדרבה, מצווה להאכיל את הישראלים היושבים באילת בפירות שביעית כמו כל הישראלים ברחבי הארץ. וגם ה'חזון איש', שגורס שמותר להוציא לצורך אכילה ולא לסחורה, על כורחך מתיר על ידי אוצר בית דין, כי אוצר בית דין אינו דרך סחורה אלא דרך אכילה.

מסקנה

סוף דבר הכול נשמע, מותר וראוי לשלוח פירות שביעית גם לאילת ת"ו.

23. תוספות, פסחים נב ע"ב ד"ה רב ספרא.

24. חזו"א, שביעית סי' יג ס"ק דד"ה פסחים.

25. ציץ הקדש, סי' טו אות ד.